

Høgskulen
på Vestlandet

BACHELOROPPGAVE

Omsorg i barnehagen

Caring in kindergarten

Kandidatnummer 118

BLUBACH 2018/19

Fakultet for lærerutdanning, kultur og idrett

Institutt for pedagogikk, religion og samfunnsfag

Barnehagelærerutdanning

Veileder: Ruth Ingrid Skoglund

Innleveringsdato: 31.05.2019

Jeg bekrefter at arbeidet er selvstendig utarbeidet, og at referanser/kildehenvisninger til alle kilder som er brukt i arbeidet er oppgitt, jf. Forskrift om studium og eksamen ved Høgskulen på Vestlandet, § 10.

Engelsk sammendrag (abstract)

In this bachelor's thesis I discuss the concept of «care» in the kindergarten, with the main issue *«How do the employees of the kindergarten understand the concept of care and how do they exert care in the kindergarten?»*.

In the beginning of this thesis, I am addressing the main reason for my chosen issue, and how the research has been done on the concept of care. Further in the thesis, I include my own observations on the concept of care from my study in China (09.october. 2018 - 07.november. 2018), where I observed their way to exercise care in kindergartens. This observation is only one situation in one kindergarten in China. This is to point out similarities and/or differences between the exercise of care between different kindergartens, also for a broader perspective around the concept of care. This observation will take place in both the method part of the thesis, as well as in the discussion part, but will however not be the final emphasis in this thesis' conclusions. In the part where method comes to inquiry, I present how the research has taken place. I have done a qualitative research interview for the thesis' issue. There are four qualified respondents who work in two different kindergartens in Norway who take place in this interview. Due to confidential information there will not be given names on the kindergarten or the respondents. The respondents however are given fictitious names. As for the conclusion, I present the main findings from the interviews along this the findings from the research on theory. Among other findings, it will include that despite the fact that the respondents came from different kindergartens, there are commonalities of how they understand and exert the concept of care, as well as differences. Further on, I discuss the findings amongst my own observation from the study in China, where I also include policy documents from the Norwegian kindergarten such as The Kindergartens Act and the national curriculum, as well as relevant theories related to care.

Forord

Nå er tre år på barnehagelærerutdanningen over. Det har vært lærerikt, spennende, utfordrende og ikke minst motiverende. Jeg fordypet meg i kulturforståelse og komparativ pedagogikk, og gjennom studieoppholdet i Kina dannet temaet for bacheloroppgaven seg. Arbeidet med denne bacheloroppgaven har vært spennende, inspirerende og ikke minst en tidkrevende prosess. Jeg ønsker derfor å takke flere personer, min bacheloroppgave ville vært umulig å fullføre uten dere. Tusen takk til alle intervjupersonene som har bidratt til at jeg har fått skrevet en bacheloroppgave, og jeg må virkelig si at det finnes utrolig mange dyktige barnehageansatte og for en jobb dere gjør for barna i barnehagen. Tusen takk for fine og reflekterte svar på intervjuene mine.

Jeg må få også takke min veileder ved Høgskolen på Vestlandet, Ruth Ingrid Skoglund, som har hjulpet meg under hele prosessen med gode referanselister over relevant litteratur. Gjennom veiledningene har hun vist til stort engasjement og dermed gitt meg motivasjon til å skrive om dette viktige temaet som omsorg er.

Tusen takk til min kjære svigersøster, Maria Gulestøl, du som har lest gjennom dette så mange ganger, og kommet med gode innspill og nødvendig konstruktiv kritikk. Tusen takk.

Jeg vil takke mine medstudenter for god støtte underveis, det har vært mange interessante og givende samtaler. Helt til slutt vil jeg takke all øvrig familie, kjæreste og venner, tusen takk for deres tålmodighet og støtte når jeg har trengt det.

Bergen, Mai 2019

Innholdsfortegnelse

1.0 INNLEDNING	7
1.2 BAKGRUNN FOR VALG AV PROBLEMSTILLING OG AVGRENSNING	7
1.3 OPPGAVENS OPPBYGGING	8
2.0 TEORI OM OMSORG I BARNEHAGEN.....	8
2.1 STYRINGSKORT OG DOKUMENTER FOR BARNEHAGEN	9
2.1.1 Barnehageloven.....	9
2.1.2 Rammepåplanen	9
2.1.3 Bemanningsnormen.....	10
2.1.4 Pedagognormen.....	10
2.2 HVA ER OMSORG?	10
2.3 PROFESJONELL OMSORG	11
2.4 NATURLIG OMSORG OG ETISK OMSORG.....	12
2.5 TRYGGHET I BARNEHAGEN	13
2.6 TRYGG BASE	13
2.7 FORELDRE SAMARBEID	14
3.0 METODE.....	14
3.1 VALG AV INTERVJUPERSONER	15
3.2 INTERVJU	16
3.3 FORBEREDELSE OG GJENNOMFØRING AV INTERVJU	17
3.4 ANALYSE OG BEARBEIDING AV DATA	17
3.5 PRAKSISFORTELLING.....	18
3.6 ETISKE HENSYN	18
3.7 METODEKRITIKK, RELIABILITET OG VALIDITET	19
4.0 PRESENTASJON AV FUNN.....	21
4.1 HVORDAN FORSTÅR BARNEHAGEANSATTE OMSORGSBEGREPET?	21
4.2 FORELDRESAMARBEID	22
4.3 ARBEID MED OMSORG	22
4.4 UTFORDRINGER KNYTTET TIL UTØVING AV OMSORG	23
5.0 DRØFTING	24

5.1 DRØFTING AV FUNN.....	24
5.1.1 <i>Hvordan forstår barnehageansatte omsorgsbegrepet?</i>	24
5.1.2 <i>Foreldresamarbeid</i>	25
5.1.3 <i>Arbeid med omsorg</i>	26
5.1.4 <i>Utfordringer knyttet til utøving av omsorg</i>	27
5.1.5 <i>Praksisfortelling</i>	28
6.0 AVSLUTNING	29
7.0 LITTERATURLISTE	30
VEDLEGG	33
VEDLEGG 1: PRAKSISFORTELLING FRA KINA.....	33
VEDLEGG 2: SAMTYKKESKJEMA.....	34
VEDLEGG 3: INTERVJUGUIDE.....	37

1.0 Innledning

I denne bacheloroppgaven skal omsorgsbegrepet løftes frem gjennom teori, intervju, praksisfortelling og drøfting. Oppgaven vil handle om hvordan barnehageansatte forstår omsorgsbegrepet knyttet til hvordan de utøver omsorg i barnehagen. Omsorgsbegrepet føler jeg har havnet i skyggen fordi det er en selvfølge at en forstår det og at det skal utøves i barnehagen. Jeg vil nettopp undersøke dette i norske barnehager for å se om barnehageansatte er bevisst på at de ivaretar på barnas behov for omsorg i barnehagen. I barnehageloven står det at: «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Lovdata, 2005, §1 Formål, 1. ledd).

I følge forskningsrapporten *Barnehagelærerrollen i et profesjonsperspektiv – et kunnskapsgrunnlag* til Utdanningsdirektoratet (2018) viser de til at det er manglende forskning på nettopp dette temaet. Sider ved den praktiske yrkesutøvelsen med barn som omsorg, relasjonsarbeid, arbeid med lek og fagområdene er blitt lite utforsket. Det gjelder også hvordan de grunnleggende verdiene som er nedfelt i lov og rammeplan blir forstått og praktisert (Utdanningsdirektoratet, 2018). For å finne svar på problemstillingen min vil jeg undersøke hva personalet tenker om og hvordan de forstår omsorgsbegrepet. Videre vil jeg undersøke hvordan de utøver omsorg i barnehagen.

1.2 Bakgrunn for valg av problemstilling og avgrensning

Gjennom 3 år som barnehagelærerstudent så fikk jeg muligheten til å reise til Kina for å se og oppleve kulturforskjellene. Jeg var blant annet i praksis i en kinesisk barnehage hvor jeg fikk se og oppleve likheter og ulikheter i forhold til norske barnehager. Gjennom en observasjon som jeg gjorde i en kinesisk barnehage (vedlegg 2), fikk jeg et nytt perspektiv på hvor viktig omsorg i barnehagen er, og jeg satt igjen med en vond følelse. Denne praksisfortellingen ga meg et soleklart svar på hva jeg skulle skrive om til min bachelor og innså hvor viktig det var å fremheve dette tema.

Dermed lyder oppgavens problemstilling som følger: « ***Hvordan forstår barnehageansatte omsorgsbegrepet, og hvordan utøver de omsorg i barnehagen?***»

For å avgrense oppgaven min har jeg fokusert på personalets tanker om omsorg og hvordan de utfører omsorg i barnehagen. Jeg trekker inn det komparative perspektivet men det vil ikke være spesielt vektlagt i oppgavens besvarelse. Jeg kommer nærmere inn på hva jeg erfarte og tolker fra mitt møte med den kinesiske barnehagen, men oppgaven vil i hovedsak vektlegge blir norsk praksis av omsorg i barnehagen. Jeg vil spesifisere at det ikke er noen feil eller riktig måte å utøve omsorg på, men heller vise at det kan gjøres forskjellig i forhold til kulturen. Til tross for mer forskning har ikke omsorgsbegrepet fått så stor oppmerksomhet. Begrepet omfatter mye og derfor er det flere oppfatninger og meninger om hva omsorg er, og hvordan man utøver omsorg for barna i barnehagen.

1.3 Oppgavens oppbygging

Bacheloroppgaven består av totalt seks kapitler. Oppgaven er bygget opp med tre hovedtemaer: teoridel, metodedel og drøftingsdel. I teoridelen vil jeg vise til litteratur om omsorg som jeg mener er relevant for problemstillingen. I denne delen vil jeg også trekke inn styringsdokumenter for barnehagen fordi de utgjør bindende retningslinjer som barnehagen skal følge i relasjon til omsorg og annen relevant teori. Videre i metodedelen vil jeg utdype mine metodevalg og begrunne disse. Deretter vil de viktigste funnene fra intervjuene bli presentert før dette til slutt drøftes opp mot teorien som er vist til. Avslutningsvis vil jeg trekke frem de mest sentrale funnene i min oppgave og drøfte disse.

2.0 Teori om omsorg i barnehagen

Hensikten med dette kapitlet er å presentere ulike teoretiske perspektiver med omsorg. Dalland (2017) skriver at teori er med på å fremheve innsikten til leseren og belyse problemstillingen i ulike perspektiver. Gjennom teorikapitlet skal jeg presentere styringsdokumentene for barnehagen som barnehageloven og rammeplanen. Jeg har også valgt relevant teori som kan bidra til å besvare min problemstilling. Teori blir dermed brukt som redskap for hvilke perspektiver en vil fokusere på i oppgaven (Dalland, 2017, sidetall). Teorien vil belyse ulikheter og likhetstrekk ved begrepet omsorg, men samtidig vil teorien trekkes inn i min analyse og drøftingsdel.

Den norske barnehagetradisjonen har et helhetlig syn på læring der vi ser omsorg, lek og læring i sammenheng med hverandre. Denne bacheloroppgaven vil i størst grad vektlegge omsorg og det kan dermed kanskje se ut som at de andre begrepene som lek og læring ikke stiller like

sterkt, men jeg vil understreke at disse faktorene er like viktig for barnet (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.19). Det jeg vil frem til er at omsorg er grunnsteinen for barnet for å føle seg trygg for å frigjøre seg til lek og læring. I oppgaven vil jeg støtte meg til rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver der det står at omsorg gir trygghet og er en forutsetning for barns utvikling (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.16).

2.1 Styringsdokumenter for barnehagen

De viktigste dokumentene for barnehagene i Norge er barnehageloven og rammeplanen. Det finnes en rekke føringer i disse dokumentene som er viktige for omsorg i barnehagen. Disse styringsdokumentene er for hvordan barnehagene skal arbeide for å yte omsorg for barna i barnehagen.

2.1.1 Barnehageloven

Allerede i formålsparagrafen (2005, §1) blir omsorg nevnt:

Barnehagen skal i samarbeid med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (...)
Barnehagen skal møte barna med tillit og respekt, og anerkjenne barndommens egenverdi. Den skal bidra til trivsel og glede i lek og læring, og være et utfordrende trygt sted for fellesskap og vennskap.

Barnehagen er pliktig til å følge lovverket og rammeplanen. I henhold til barnehageloven står det at barna har rett på omsorg og at personalet har en omsorgsforpliktelse overfor både enkeltbarnet og fellesskapet (Barnehageloven, 2005, §1).

2.1.2 Rammeplanen

Rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver er en forskrift til barnehageloven og er verktøyet som legger føringene for planlegging, gjennomføring og vurdering av virksomheten. Rammeplanen nevner begrepet omsorg 21 ganger. For eksempel i barnehagens formål og innhold. Her nevner forskriften om rammeplanen for barnehagens innhold og oppgaver (2017) at omsorg er en forutsetning for barnas trygghet og trivsel, og i barnehagen skal alle barna oppleve å bli sett, forstått, respektert og få hjelp og støtte de har behov for (2017, s.19). I og med at omsorg blir nevnt flere plasser, signaliserer det alvoret og betydningen omsorg skal ha for arbeid med barn i barnehagen. Videre understreker rammeplanen (2017) at omsorg er en

primæroppgave, og at personalet skal ta utgangspunkt i barns individuelle forutsetninger (Kunnskapsdepartementet, 2017, s.19-20).

2.1.3 Bemanningsnormen

Stortinget har vedtatt et minimumskrav til grunnbemanning, som også blir kalt bemanningsnorm, for ordinære barnehager. Denne normen stiller krav om at barnehagene har en bemanning som tilsvarer minimum en voksen per tre barn under tre år og en voksen per seks barn over tre år. Bemanningsnormen ble innført 1. august 2018 (Utdanningsdirektoratet, 2019).

2.1.4 Pedagognormen

Stortinget har ikke bare vedtatt en ny bemanningsnorm men også en skjerping av pedagognormen. Den skjerpede pedagognormen innebærer at det skal være minst en pedagogisk leder per 7 barn under tre år, og minst en pedagogisk leder per 14 barn over tre år. Barna skal regnes som tre år fra 1. august det året de fyller tre år. Med den nye innføringen av pedagognormen er en skjerping fra tidligere da kravet var 9 og 18 barn per pedagogisk leder (Utdanningsdirektoratet, 2018).

2.2 Hva er omsorg?

Å beskrive hva omsorg er, er ikke enkelt. Tholin (2013) skriver at det eksisterer mange ulike forståelser og innfallsvinkler til omsorg, og et søk på «omsorg» i google.com gir nesten femten millioner treff. Derfor kan en anta at svært mange mennesker har et forhold til omsorgsbegrepet, og for de fleste gir det positive assosiasjoner (s.17). Lillemyr (2013) skriver at omsorg for barnet omfatter at en viser respekt, gir støtte og tydeliggjør forståelse for barnet og slik bidrar til å tilfredsstille deres fysiske og psykiske behov, noe som jeg vil komme nærmere inn på videre i teorikapitlet. Han skriver videre at omsorg og støtte må gis både individuelt og gruppevis, barnet har behov for at barnehageansatte viser at de bryr seg og er genuint interessert i dem (Lillemyr, 2013, s.130). Lillemyr (2013) hevder at omsorgsutøvelse vil få stor betydning for barns utvikling av selvoppfatning, og for barns utvikling av lyst til aktivitet og læring, og derfor er det viktig at barns behov for omsorg blir tilfredsstilt (s.131).

Jeg vil nå komme inn på fysiske og psykiske omsorgs behov og hva det omhandler. For å fortelle noe om hva omsorg er, vil jeg belyse to sider som er fysisk og psykisk omsorg. Berit

Bae (2014) skriver i forskningsartikkelen hennes *Å se barn som subjekt – noen konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*, nettopp om fysisk og psykisk omsorg. Mange barn tilbringer mye av sin barndom i barnehagen, derfor er det viktig både for det enkelte barnet og dets familie å legge vekt på alle typer omsorg. Hun beskriver fysisk omsorg som stell, hygiene, tørst, sult, søvn/hvile og sikkerhet, og at det kan være lettere å legge merke til enn den psykiske omsorgen. Videre nevner hun at hvis man vil se barn som subjekt, må de også møte omsorg i forhold til relasjonelle, mentale og følelsesmessige sider. De voksne i barnehagen skal gå inn og støtte barnet dersom de faller utenfor eller får problemer med samhandlingsmønster rundt andre. Det er også viktig at de voksne møter barna med forståelse når de uttrykker egne grenser (Bae, 2014). Videre beskriver Bae (2014) at den psykiske omsorgen innebærer å se at barn har behov for å forstå, lære og skape mening, slik at de får nødvendig støtte og ikke blir underernært mentalt sett. Det at barna får kjenne at noen lytter og tar inn det de tenker og føler, er en viktig forutsetning for barnets selvfølelse og relasjoner til andre. Tholin (2013) beskriver psykisk omsorg som at barn opplever at noen ser dem, er opptatt med det de sier og gjør, tar dem på alvor, anerkjenner deres opplevelser og erfaringer (s.23).

2.3 Profesjonell omsorg

Omsorg har en særlig betydning for barna og de tilbringer mye tid i barnehagen og en viktig oppgave av barnehagen er å yte omsorg i foreldrenes fravær. Som nevnt i punkt 2.1.1 allerede i barnehageloven dukker omsorgsbegrepet opp: «Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling» (Barnehageloven, § 1 Formål, 1. ledd, første punktum). Å gi barna i barnehagen omsorg og nærhet er en av de viktigste oppgavene, som rammeplanen (2017) for barnehagens innhold og oppgaver fastslår (s.16). I følge rammeplanen (2017) er omsorg en yrkesetisk forpliktelse vi har overfor alle barna og at en omsorgsfull relasjon er preget av nærhet, innlevelse, evne og vilje til samspill (s.16-17). Ekspertgruppen skriver i sin forskningsartikkel *Barnehagelærerrollen i et profesjonsperspektiv* at profesjonell omsorg handler det om at barnehageansatte har evne til å se, bli berørt og beveget i møte med barn og deres opplevelser gjennom hele barnehagehverdagen (Kunnskapsdepartementet, 2018). Med det handler det at om barnehageansatte har ansvar for fysiske, sosiale eller emosjonelle behov. Som profesjonell omsorgsarbeider skal man utføre arbeid i den beste hensikt, og ønske å gjøre godt for medmennesker. Profesjonell omsorg handler også om at omsorgsfulle handlinger knyttes til arbeidet med utvikling og læring (Kunnskapsdepartementet, 2018). I følge Tholin

(2013) innebærer profesjonell omsorg blant annet problemstillinger omkring det å ta ansvar for andre og se hvilke behov de har. Dette er fellestrekk i mange institusjoner når det gjelder omsorg i profesjonelt arbeid (Tholin, 2013, s.65). Det skal være en gjensidighet i samspillet, og når barn skal møtes omsorgsfullt krever dette ansvarsbevisste voksne som er nærværende og engasjerte i hvert enkelt barn. Abrahamsen (1997) hevder at en helt nødvendig forutsetning for at personalet i barnehagen skal få en dyp forståelse av det lille barnets samspillsbehov, er at de som fagpersoner berøres følelsesmessig av barnet. De må utvikle en følelsesmessig oppmerksomhet rettet mot barna som må bli en del av deres væremåte, dette vil videre føre at man er klar for å se barnet og prøver å forstå det (Abrahamsen, 1997).

2.4 Naturlig omsorg og etisk omsorg

Nel Noddings (2011) omsorgsteori har to sentrale momenter. Den ene teorien omhandler naturlig omsorg. I følge Noddings er den naturlige omsorg, omsorg mellom mennesker som står hverandre nær og omsorgen kommer av seg selv, et eksempel på dette kan være dette er foreldrenes fokus på sitt barns behov. Denne omsorgen faller naturlig, og hvordan vi bør handle skjer naturlig. Man er altså nært knyttet til hverandre og står da i en naturlig omsorgsrelasjon. Her er de emosjonelle båndene preget av kjærlighet, bekymring, sorg og glede, og som oftest vil denne typen omsorg være avgrenset til familie og nære venner. Videre blir det å gi og motta denne omsorgen, dette båndet er bygget på kjærlighet (Øksnes & Steinsholt, 2011, s.658-659).

Den andre teorien omhandler etisk omsorg. Noddings (referert i Tholin, 2013) beskriver det som om man ikke har noen nære tilknytninger, noe som kan være det etiske inni oss som taler som fører til den omsorgen vi gir til et annet menneske. Med etisk omsorg forventer man ikke noe tilbake for den omsorgen man gir, og det er fordi det er bygget på våre holdninger og verdier. Dersom jeg skal trekke inn barnehagen, så tilbringer de voksne mye tid sammen med barnet og er i nær kontakt, da vil det være vanskelig for personalet i barnehagen å skille mellom etisk omsorg og naturlig omsorg fordi de tilbringer mye tid med barna og får nærme relasjoner til de (s.86).

2.5 Trygghet i barnehagen

Det er vanskelig å definere trygghet helt presist, fordi det kan variere fra barn til barn, og hva som skal til for å gjøre barnet trygt. Trygghet handler om så mye, og det er flere aspekter som bli vektlagt når det gjelder at et barn skal kunne bli trygg. Monika Röhle (2013) skriver om en forutsigbar hverdag for barnet, dette gjennom rutiner og en kjent hverdag. Barna trenger en viss stabilitet når det gjelder omsorgspersoner både i hjemmet og i barnehagen, og disse faktorene bidrar til at barnet skal kunne oppleve trygghet. Trygghet hører også med til de grunnleggende behovene som er nevnt i punkt 2.2, mat og søvn, kjærlighet og involvering. I følge Andersen, Gundelach & Rasmussen (2009) er det viktig at barnehageansatte er bevisst på å legge til rette for en pedagogikk som skaper trygge rammer og trygge måter å være sammen på til daglig (s.19). Tholin sier i Drugli (2014) at en handling ikke er omsorg før barnet selv oppfatter den som omsorgsfull. Det er barnet som avgjør om handlingen er omsorgsfull (s.100). For å støtte og hjelpe barna med å bli trygge, må vi være oppmerksomme på hva barna føler og hva de trenger, vi må både se og høre, og ta barna på alvor (Brandtzæg, Torsteinson & Øiestad, 2013).

2.6 Trygg base

Jeg ønsker å trekke inn Ainsworth som er kjent med Blatz sin trygghetsteori. Denne teorien omhandler at nærhet mellom barn og foreldre legger grunnlaget for barnets trygghet. Utgangspunktet for denne teorien er at barn skal forlate den trygge basen for å utforske omgivelsene og bli et selvstendig individ. Måten barnet reagerer på ukjente mennesker og nye utfordringer, kan gi en indikasjon på at barnet har en trygg base. Barn som stoler på mors tilgjengelighet vil ofte nærme seg det fremmede med glede mens andre barn kan (Perris, 2006). Med denne teorien tolker jeg det slik at det ikke nødvendigvis bare er foresatte som skal fungere som en tryggbase for barnet, denne funksjonen bør også barnehagepersonalet ha (Killén, 2017, s.23). For eksempel kan være i en barnehagehverdag hvor barna utforsker omgivelsene i møte med andre barn i lek. Dersom barnet ikke helt klarer å løse sosiale koder kan dette føles utrygt for barnet og personalet er tilstede som en tryggbase og kan støtte barnet inn i leken igjen. Dette vil jeg trekke mer inn i neste punkt og videre i drøftingsdelen.

2.7 Foreldre samarbeid

De fleste av dagens barn befinner seg på to oppvekst arenaer, hjemme og i barnehagen, noe som fører til at disse arenaene sammen må gi barnet den utviklingsstøtten de trenger. Drugli i Glaser (2013) hevder at det er viktig at personalet og foreldre samarbeider om at de to oppdragelsesarenaene fungerer på en måte som fremmer barns trivsel og læring (s.18). Rammeplanen (2017) legger vekt på at barnehagen skal i samarbeid og forståelse for hjemmet ivareta barnas behov for omsorg og lek, og fremme læring og danning som grunnlag for allsidig utvikling (s.29). Killén (2017) skriver at det er viktig for barnet å få oppleve at foreldrene og personalet har et godt samarbeid, gjennom at de er åpne ovenfor hverandre om hvordan barnet har det, hva de tenker om barnets behov og hvordan best mulig å dekke disse (s.21). Kommunikasjon er nøkkelen for et godt samarbeid, og Drugli (2014) hevder at å kommunisere om hva som foregår i barnets hverdag er viktig ovenfor barnet og foreldre (s.34-35). I følge Fagereng (2015) mener at det kan være hensiktsmessig med en oppstartsamtale i forhold til informasjonsutveksling fra foreldre om barnet, men også fra barnehagen til foreldrene om barnehagehverdagen. Drugli (2014) skriver at begge parter må ta ansvar for å sørge for at samarbeidet skal fungere for å sikre trygge barnehagebarn (s.130). I følge Broberg, Hagström og Broberg (2014) stoler barnet så mye på foreldrenes vurdering at det tolker situasjonen ut i fra hvordan foreldrene reagerer, derfor er det viktig at foreldrene føler seg trygge når de leverer barna i barnehagen.

3.0 Metode

Ifølge Dalland (2017) er metode en fremgangsmåte som forteller hvordan man kan gå frem for å etterprøve kunnskap. Det skilles mellom kvalitativ og kvantitativ metode. Jeg valgte å gå frem med en kvalitativ tilnærming, som Bergsland & Jæger (2014) hevder er basert på et subjekt-subjekt forhold mellom meg som forsker og intervjupersonene. Den kvalitative metoden tar sikte på å fange opp meninger og opplevelser som ikke lar seg måle eller tallfeste, at en gjerne går mer i dybden gjennom for eksempel intervju og/eller observasjon. Den kvantitative metoden gir data i form av målbare enheter som for eksempel spørreundersøkelser der man fremstiller svarene i tall. Dalland (2017) forteller at begge metodene på hver sin måte bidrar til bredere forståelse av samfunnet vi lever i (s.52). Målet med denne oppgaven var å fordype meg i temaet omsorg, og finne ut av hvordan barnehageansatte forstår omsorgsbegrepet og hvordan de utøver

omsorg i barnehagen. Jeg ser det som mest hensiktsmessig å ha valgt en kvalitativ tilnærming for å undersøke dette, og at jeg har gått mer i dybden gjennom intervju (Dalland, 2017, s.52). Jeg har hatt observasjon under studieoppholdet i Kina som startet prosessen med å undersøke omsorg i barnehagen, som også vil bli presentert senere i dette kapittelet. Jeg har også hatt intervju med fire barnehageansatte fra to ulike barnehager i Norge, to pedagogiske ledere, en barnehagelærer og en assistent, som jeg ønsker å presentere ved neste punkt.

3.1 Valg av intervjupersoner

Jeg bestemte meg tidlig for å ta kontakt med to barnehager som jeg tidligere har kjennskap til. Jeg var derfor ute i god tid med å opprette en dialog med barnehagene i relasjon til intervju. Jeg gjorde et strategisk utvalg av barnehagene, og med dette skriver Dalland (2017) at en velger de personene en tror har noe å fortelle om akkurat det fenomenet man vil vite mer om (Dalland, 2017, s. 74). Jeg valgte å intervju to pedagogiske ledere, en barnehagelærer og en assistent, som jeg ønsker å gi en kort introduksjon om. Jeg har valgt å gi mine intervjupersoner fiktive navn for å sikre deres anonymitet.

1. «Pia (1)» har barnehagelærerutdanning og jobber nå som pedagogisk leder. Hun hadde ingen erfaring i arbeid med barn før hun startet utdanningen. Hun har jobbet i barnehage mer enn 5 år.
2. «Paula (2)» har barnehagelærerutdanning og jobber nå som pedagogisk leder. Hun hadde ingen erfaring i arbeid med barn før hun startet utdanningen. Hun har jobbet i barnehage mer enn 5 år.
3. «Lina (3)» har ikke utdanning som barnehagelærer, men jobber som assistent. Hun hadde ingen erfaring i arbeid med barn før hun startet i barnehagen. Hun har jobbet i barnehage mer enn 5 år.
4. «Trine (4)» har barnehagelærerutdanning og jobber nå som barnehagelærer. Hun har hatt erfaring i arbeid med barn før hun startet utdanningen. Hun har jobbet i barnehage mindre enn 5 år.

Gjennom praksisperiodene fikk jeg erfare at pedagogiske ledere har mange baller i luften og har gjerne flere arbeidsoppgaver enn de andre på avdelingen. Dermed ønsket jeg å intervju pedagogiske ledere og barnehagelærere som har en bachelorgrad, og en assistent som ikke har en utdanning innenfor dette feltet. Det ble bevisst valg å intervju ansatte av ulike utdannelse, fordi ønsket var å høre de ulike sine tanker, meninger og kompetanse rundt begrepet omsorg knyttet til hvordan de utøver omsorg i barnehagen.

3.2 Intervju

Et av de viktigste redskapene når man jobber med mennesker er verbal kommunikasjon. Jeg valgte intervju fordi jeg ønsket å få en utveksling av tanker, synspunkter og få intervjupersonenes kunnskap og erfaringer (Løkken & Søbstad, 2013, s. 105). Gjennom spørsmålene som jeg stilte under intervjuene, skal jeg som forsker få en dypere forståelse av temaet og svar på problemstillingen. Når jeg hadde intervju, så var det jeg som intervjuer som stilte spørsmål og da var det jeg som hadde ansvar for registrere svarene og sørge for at det blir minst mulig misforståelser (Løkken & Søbstad, 2013, s.105). Et redskap jeg benyttet meg av for å registrere svarene under selve intervjuet var lydopptaker. Jeg vil også understreke at denne oppgavens besvarelse bygger og baseres på besvarelsen til svært få intervjupersoner. Derfor vil det også være viktig at besvarelsene som kommer frem i intervjuet ikke anses som sanne for alle som arbeider i barnehager.

Jeg valgte intervju i form av semistrukturert intervju. Denne formen for intervju ligger nær opp til en dagligdagssamtale, og det gis rom for å stille oppfølgingsspørsmål som ikke står i intervjuguiden (Kvale & Brinkmann, 2018, s.46). Samtidig var det muligheter for å avdekke eventuelle misforståelser som kunne oppstå i intervjuet. På forhånd av intervjuene utviklet jeg en intervjuguide (Vedlegg 3) som både jeg og intervjupersonene kunne bruke som hjelp gjennom intervjuprosessen. Jeg opplevde gjennom å ha et semistrukturert intervju at det til tider var fort gjort for intervjupersonen å snakke seg bort fra temaet. Intervjuguiden ble dermed god å ha, som lå tilgjengelig fremfor oss under intervjuet når vi trengte å sirkle oss inn på det aktuelle temaet igjen. Det var viktig for meg at intervjupersonene var velinformert om temaet for intervjuet og valgte derfor å sende intervjuguiden på forhånd. På denne måten kunne intervjupersonene forberede seg og tenke gjennom svarene og eventuelt komme med spesifikke opplevelser som jeg kanskje ikke hadde fått hvis jeg ikke hadde sendt dem spørsmålene i forkant.

3.3 Forberedelser og gjennomføring av intervju

Jeg landet på valget med utvalg av intervjupersoner med ulike bakgrunner for utdanning og at man da kan få til gode samtaler som gir intervjuer mye å jobbe med i ettertid. I forkant hadde jeg utarbeidet en semistrukturert intervjuguide slik at jeg var faglig og mentalt forberedt. Min førforståelse for omsorg i barnehagen er fra erfaringer gjennom praksisperioder og tilegnet meg kunnskap gjennom barnehagelærerutdanningen. Før intervjuene reflekterte jeg over min førforståelse av omsorgsbegrepet og prøvde jeg å nullstille meg for å åpne opp for nye tanker, jeg vil si at det var nødvendig slik at jeg var godt forberedt til intervjuet.

For å kunne stille gode og viktige spørsmål som kan svare på problemstillingen min, måtte jeg være bevisst min teoretiske forståelse, og ha kunnskap før jeg utarbeidet intervjuguiden (Vedlegg 3). Før jeg satt i gang med å lage spørsmål, reflekterte jeg rundt hvilke tema jeg ønsket å belyse ut i fra problemstillingen. Bergsland og Jæger (2015) hevder videre at gode spørsmål er åpne og gir mulighet for intervjupersonen til å reflektere over og redegjøre svarene sine (Bergsland & Jæger, 2014, s.71-72).

Intervjuene ble gjort på et avgrenset rom slik at vi ikke ble forstyrret. Intervjuene foregikk slik at jeg og intervjupersonen satt ovenfor hverandre og hadde intervjuguiden på bordet for å ha noe å støtte oss på underveis i intervjuet. Før jeg startet selve intervjuet fortalte jeg om bakgrunnen for hvorfor jeg ønsket å skrive om omsorg i min bacheloroppgave. I forkant av intervjuet informerte jeg intervjupersonene om at jeg ville ivareta deres anonymitet og den pålagte taushetsplikten, som også Dalland (2017) vektlegger (s.77).

3.4 Analyse og bearbeiding av data

Dalland (2017) skriver at analyse skal hjelpe oss til å finne ut av hva intervjuet har å fortelle (s.88). I analysen av intervjuene har jeg først tatt i utgangspunkt i den transkriberte teksten og skaffet meg oversikt over alle de erfaringer, tanker og fortellinger som intervjupersonene har delt omkring de spørsmålene jeg har stilt. Når hvert intervju var over, startet jeg med å transkribere intervjuet, og dette fordi jeg da fremdeles hadde intervjuet ferskt i minnet. Prosessen var tidkrevende ettersom jeg skrev ned alt, men dette var noe som igjen var til stor hjelp for meg med å få større innsikt i materialet før jeg satt i gang med analyseringen. Uansett hvilke datamaterialer man jobber med, dreier alltid analysen seg om å redusere datamengden (Bergsland & Jæger, 2014, s.81). Med at en skal skape orden, struktur og mening. Jeg valgte å

ta i bruk en deskriptiv analyse, som innebærer å kode og kategorisere det innsamlede materialet (Postholm & Jacobsen, 2011, s.104).

3.5 Praksisfortelling

Jeg ønsker å benytte meg av en praksisfortelling (vedlegg 1) fra praksisfeltet under studieoppholdet i Kina. Med praksisfortellingen vil jeg belyse forskjellige utøvelser av omsorg med tanke på kulturforskjeller, som jeg vil komme nærmere inn på i drøftingen. En praksisfortelling er en selvlagd fortelling fra virkeligheten, men i denne fortellingen av barn og voksne i situasjoner i barnehagen (Løkken & Søbstad, 2013, s.54). Hensikten med en praksisfortelling er at forteller har et budskap til leser og den skal være beskrivende. Fortelleren har en makt der man kan legge vekt på hva man ønsker å formidle og blir preget av fortellerens forståelse (Fennefoss & Jansen, 2004, s.16-18).

3.6 Ethiske hensyn

Når man ønsker å innhente data som omfatter kunnskap om mennesker og samfunnet er det dermed viktig å følge noen etiske regler. I gjennomføringen må man møte de menneskene som er involvert med å ivareta personopplysningsloven og være bevisst at man er i en studentrolle og ikke må gå utenfor den. Det ble tilsendt informasjonsskriv (Vedlegg 2) til intervjupersonene i forkant og i dette skrevet ble de informert om temaet, hvilke opplysninger som skulle innhentes og hva de skal brukes til. Det var viktig å poengtere at intervjupersonene kunne trekke seg når som helt uten å oppgi noen grunn, og at all informasjon de gav i forbindelse med oppgaven ble anonymisert og at det ble oppbevart konfidensielt under hele oppgaveprosessen. Etter intervjuene var ferdig og transkribert ble dermed opptaket slettet. Med dette handler det altså om hvordan en håndterer etiske utfordringer knyttet til arbeidet med bacheloroppgaven, og for meg betyr dette at man skal behandle intervjupersonene med tillit og respekt. Alle intervjupersonene har skrevet under samtykkeskjemaet som ble utlevert når vi møttes for intervju. I følge Dalland (2017) skriver han at forskningsetikk er et område av etikken som har med planlegging, gjennomføring og rapportering å gjøre. Det handler om å ivareta personvernet og sikre troverdigheten av forskningsresultater (s.77).

3.7 Metodekritikk, reliabilitet og validitet

For at forskning skal kunne etterprøves må det vises til hvilke metoder som er blitt tatt i bruk for å komme frem til kunnskapen. Ved intervju så vil det alltid være feilkilder, intervjupersonene har egne meninger og holdninger som jeg tolker ut i fra mine egne forutsetninger. Med det gjør til at jeg kanskje ikke forstår det slik som det var ment. Både jeg som forsker, og intervjupersonen er med på å påvirke forskningsprosessen. Med kvalitative forskningsprosesser gir resultater i form av en tekst og her må man legge til grunn subjektive opplevelser om opplevd erfaring, hvor en da prøver å forstå opplevelsen og meningen rundt dette. Jeg som forsker har min subjektive opplevelse rundt samme erfaring, som igjen kan påvirke hva jeg legger mening i (Dalland i Bergsland & Jæger, 2014, s. 70).

Det var viktig for meg å fremskaffe data av best mulig kvalitet og dette henger sammen med begrepet reliabilitet. Dalland (2017) skriver at materialet skal samles inn på en måte som gjør at det fremstår pålitelig og fri for unøyaktigheter (s.60). Videre skriver han at reliabilitet betyr pålitelighet. Med det forteller det om undersøkelsen er utført korrekt, og om eventuelle feilmarginer til undersøkelsen er gitt. For å skaffe god data følte jeg det var viktig å sette meg inn i intervju som metode (Dalland, 2017, s.55). Det kan oppstå situasjoner hvor kommunikasjonen kan fremme eller hemme feilkildene, og det kan være hvordan en oppfatter spørsmålene under intervjuet og eventuelt dårlig lyd på lydopptakene (Dalland, 2017, s.60). Under intervjuene opplevde jeg at samtlige intervjupersoner var engasjerte og åpne om temaet. Lydopptaket var av god kvalitet og dette gjorde det enkelt for meg å transkribere det innsamlede materialet. Med dette kan dataene dermed regnes som valide. Resultatet jeg utarbeidet kunne ansees som gyldig. Det stilles også krav til dataen som ble innsamlet, som videre blir brukt i oppgaven om det er relevant for min problemstilling (Bergsland & Jæger, 2014, s.80).

Det er viktig å være kritisk til resultatene, siden det omfatter kun synet til to ulike barnehager, altså fire intervjupersoner. Det kan anses som kritikk, men også kan ansees som en oppfordring til å forske videre, i så fall med flere intervjupersoner. Jeg kan heller ikke si noe om svarene jeg fikk er ærlige, eller om de er gitt med bakgrunn av forventninger. Intervjuguiden (Vedlegg 3) ble sendt til intervjupersonene i forkant av intervjuet og med dette ble grunnlaget lagt for en gjennomgang av spørsmålene før selve intervjuet. Jeg satte av god tid til intervjuet, og ga

beskjed i slutten av intervjuet at dersom det var noe de følte de hadde glemt, eller som de ønsket å få frem eller umiddelbart angret på noe som de hadde sagt, så måtte de bare gi beskjed.

4.0 Presentasjon av funn

I dette kapittelet vil jeg presentere de viktigste svarene i forhold til min problemstilling som jeg fikk gjennom intervjuene jeg gjennomførte. Jeg har valgt å dele inn i kategorier for å skape orden og struktur. Her vil jeg fokusere på det som er mest relevant for min problemstilling. Jeg har valgt å gi mine fire intervjupersoner fiktive navn, «Pia (1)», «Paula (2)», «Lina (3)» og «Trine (4)», for å sikre deres anonymitet.

4.1 Hvordan forstår barnehageansatte omsorgsbegrepet?

Her presenterer jeg svarene jeg fikk om hvordan intervjupersonene, altså hvordan barnehageansatte forstår omsorgsbegrepet. I analysen viste det seg at svarene var veldig like fra samtlige intervjupersoner. Det som var et tydelig fellestrekk og kom tydelig frem i intervjuene var at intervjupersonene synes det var vanskelig å besvare hva omsorg omhandlet når de skulle prøve å sette ord på det. Dette hadde sammenheng med at omsorg er et stort begrep som kunne tolkes og vektlegges ulikt. Alle unntatt én av intervjupersonene nevner at trygghet er viktig. Flere fremhever også viktigheten av å se det enkelte barn og dets behov. Pia (1) tenker at omsorgsbegrepet omhandler det å være en tilstedeværende voksen, at en ikke bare er der men at en faktisk er tilstede. Jeg oppfatter av det hun sier at det ikke bare gjelder fysisk men også mentalt. Videre forteller Pia (1) at barnesyn og det å anerkjenne barna er også viktig for henne. Lisa (3) er også opptatt av barnesyn og at hvert enkelt barn har ulike behov for støtte. Trygghet, rutiner og forutsigbarhet er også begreper hun mener hører til under omsorgsbegrepet.

Paula (2) er opptatt av både fysisk og psykisk omsorg og hun sier det slik: «Også føler jeg at det er at alle barna opplever at de skal bli sett. Og selvfølgelig de praktiske tingene, at det sikres godt med mat, hvile, søvn og den type ting». Paula (2) trekker også inn trygghet, at barna skal oppleve at det er trygt å gå i barnehagen og at alle barna opplever at de blir sett. Trine (4) er også opptatt av trygghet fordi det er det grunnleggende for trivsel, glede og det å mestre. Slik jeg oppfatter at intervjupersonene forstår omsorgsbegrepet, er det et positivt ladet begrep.

4.2 Foreldresamarbeid

Gjennom intervjuene stilte jeg ikke direkte spørsmål om foreldresamarbeid knyttet til omsorg i barnehagen, men det kom tydelig frem gjennom andre spørsmål fra intervjuguiden. To av fire intervjupersoner nevner foreldresamarbeid og hvorfor det er så viktig i relasjon til å jobbe med omsorg. Som nevnt i metoddelen, så er Pia (1) og Paula (2) pedagogiske ledere. Det er pedagogisk leder som har ansvar for foreldresamtaler og andre møter, jeg tolker det som at det er mest naturlig at det er de som trekker inn foreldresamarbeid. Pia (1) fortalte hvordan hun jobber med omsorg i barnehagen, hun er opptatt av at barna skal få en trygg og god avskjed med foreldrene når de starter dagen i barnehagen. Hun synes også at det er viktig med et tett samarbeid med foreldrene ettersom det er de som er eksperter på eget barn og innehar informasjon som personalet er avhengige av. Paula (2) synes det viktigste er at hun som pedagogisk leder blir kjent med de enkelte barna, men også foreldrene. For hun er det viktig at foreldrene skal føle seg trygge på at man er tilgjengelig og er en god person for barna deres. Paula (2): «Det er viktig at det samarbeidet blir lagt til godt grunnlag for, visst du ikke har et godt samarbeid med foreldrene så er det vanskelig for at barna opplever at de er trygge i barnehagen».

4.3 Arbeid med omsorg

Jeg spurte intervjupersonene mine om hvordan de jobber med omsorg i barnehagen. Jeg tolker at alle intervjupersonene uttrykker at det er viktig å bli kjent med hvert enkelt barn og at barna ser på dem som en trygg base. Lisa (3) er opptatt av at hun skal ta barna på alvor og vise dem at hun ser de. Jeg tolker dette som at hun jobber mye med at barna skal føle seg trygg hos henne. Pia (1) forteller at hun jobber mye med at barna skal bli kjent med seg selv i relasjon til følelser, følelsesregulering og fokuser mye på sosial kompetanse og vennskap. Videre forteller hun at hun jobber mye med organisering når det gjelder barnegruppen slik at det er mulighet til å være tett på og se hvert enkelt barn. Paula (2) er også opptatt av organisering av barnegruppen og er opptatt av å bruke mye tid på gulvet sammen med barna:

«Så er jeg veldig opptatt av gode ansikt, at jeg alltid møter de med øyekontakt og med et smil og med at jeg har en innbydende kroppsspråk. Med at jeg viser til barna at jeg er her og er tilgjengelig for dem og at de alltid kan komme til meg når det trengs.»

Trine (4) forteller at relasjonen er viktig, at en skal skape tilknytning til barna. Hun er opptatt av at barna skal få oppleve fellesskap og en tilhørighet i barnegruppen.

4.4 Utfordringer knyttet til utøving av omsorg

Jeg spurte intervjupersonene mine om de opplever utfordringer knyttet til omsorg i barnehagen og om det er rom for å gi barna den omsorgen de har behov for i dagens barnehage. Flere av intervjupersonene nevner tid, bemanning og rammene for dagen som en utfordring. Tiden og rammene for utøving av omsorg i barnehagehverdagen er noe som trekkes inn flere ganger hos intervjupersonene. Paula (2) forteller at den største utfordringen knyttet til omsorg i barnehagen er tiden og sier at det er naturlig at det er utfordrende når man har mange barn som man skal prøve å sikre. Pia (1) forteller at man må gjøre det beste man kan ut ifra rammene man har i barnehagehverdagen. Jeg tolker at det kan være en utfordring å utøve omsorg i situasjoner hvor tiden og rammene kan sette en stopper, men at de er tilpasningsdyktige.

Lina (3) forteller at det kan være vanskelig å gi den omsorgen man ønsker når man har tidlig eller senvakt, fordi det da ikke er så mange voksne igjen på jobb. Paula (2) trekker frem at det som trengs er bedre bemanning. Hun poengterer at bemanningsnormen og pedagognormen er veldig gode skritt på veien, men hun tenker det trengs enda mer:

«Kjernetiden er for kort for mange barn som har veldig lange dager i barnehagen og sånn er samfunnsutviklingen så vi kan jo ikke komme oss fra det og da må vi heller sikre oss for at det er nok voksne på jobb. Når barn er i barnehagen fra halv åtte til halv fem, så holder det ikke at det er god nok omsorg mellom ti og to».

Pia (1) nevner også at det bør skje endringer i forhold til bemanningen i barnehagen. Trine (4) derimot trekker ikke inn at man trenger mer bemanning i barnehagen og jeg tolker det dermed dit hen at hun ikke opplever de samme utfordringene som de andre, og forteller det slik: «Det kommer jo veldig an på den voksne. Hvor mye man vil gi av seg selv, men jeg ser ikke det som en utfordring for meg, for omsorgen ligger naturlig i hverdagen».

5.0 Drøfting

I dette kapittelet skal jeg drøfte hovedfunnene fra intervjuene sett lys av teoriene som blir vektlagt i denne oppgaven. Å drøfte vil si å belyse flere sider ved noe der man argumenterer med teori eller funn. Det skal være en sammenheng mellom teoretiske perspektiver, problemstillingen og funnene, som skal komme frem (Dallahn, 2012, s. 143).

5.1 Drøfting av funn

Jeg deler drøftingen inn i fem kategorier for å skape orden og struktur på oppgaven.

Kategoriene er *Hvordan forstår barnehageansatte omsorgsbegrepet*, *Foreldresamarbeid*, *Arbeid med omsorg*, *Utfordringer knyttet til utøving av omsorg i barnehagen*. Disse er de samme kategoriene som er presentert i kapittelet 4.0. Jeg har valgt å trekke inn det komparative perspektivet og drøfte rundt praksisfortellingen (vedlegg 1) som er den siste kategorien for dette kapittelet.

5.1.1 Hvordan forstår barnehageansatte omsorgsbegrepet?

Jeg mener det er viktig for barnehageansatte å ha kunnskap om omsorgsbegrepets betydning for å kunne møte barnets omsorgsbehov når det er i barnehagen. I og med at barna tilbringer mye tid i barnehagen og så tenker jeg det er viktig at barnehageansatte har en forståelse for hva omsorg handler om. Med utgangspunkt i besvarelsene som ble gitt i intervjuguiden, og mine tolkninger av disse svarene, vil jeg si at barnehageansatte uavhengig av utdanningsbakgrunn forstår omsorgsbegrepet som omfattende. Videre vil jeg si at intervjupersonene hadde gode synspunkter for hvordan omsorg fungerer og praktiseres i barnehagen. Det var et tydelig fellestrekk at intervjupersonene synes det var vanskelig å besvare på hva omsorg omhandlet når de skulle sette ord på det. Det ble nevnt trygghet fra flere intervjupersoner at det er viktig å legge til rette for trygge rammer og trygge måter å være sammen med barna på (Andersen, Gundelach & Rasmussen, 2009, s.19). Det at barna skal ha rutiner og en kjent hverdag bidrar til å hjelpe barna for å få en trygg barnehagehverdag (Röthle, 2013).

I følge Monika Röthle (2013) hører også trygghet med til de grunnleggende behovene som mat og søvn, den fysiske omsorgen. Jeg forstår det slik at tryggheten må ligge til grunn for at barnehageansatte skal kunne dekke barnas behov. De legger også vekt på psykisk omsorg fra intervjuene, slik jeg oppfattet det er at tryggheten påvirker det psykiske. Lillemyr (2013) hevder

at dersom en viser respekt, gir støtte og tydeliggjør forståelse for barnet vil det bidra til å tilfredsstille barns fysiske og psykiske behov (s.130). Barna skal bli møtt med anerkjennelse som vil si at de skal få kjenne at noen lytter og tar inn det de tenker og føler. Det kan være en situasjon hvor barnet er lei seg og de voksne møter barnet med å finne ut hvorfor barnet er lei seg, og snakke omkring det på barns premisser (Bae, 2014). Barnehageansatte uttrykker at det er viktig å anerkjenne barnas opplevelser og erfaringer (Tholin, 2013, s.23).

5.1.2 Foreldresamarbeid

Et annet funn i intervjuene er foreldresamarbeid som de pedagogiske lederne trakk frem. Barnehagen skal i samarbeid og forståelse med hjemme for å ivareta barnas behov for omsorg, lek, danning og læring (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.22). Broberg, Hagström og Broberg (2014) nevner at barnet stoler så mye på foreldrenes vurdering at det tolker situasjonen ut i fra hvordan de reagerer. Jeg tolker det slik gjennom intervjupersonenes besvarelser, at det er viktig å legge et godt grunnlag for samarbeid i barnehagen, for at foreldrene og ikke minst barna skal føle seg trygge i barnehagen. Fagereng (2015) nevner informasjonsveksling fra foreldrene om barnet. Barnehageansatte er avhengige av den informasjonen foreldrene har å komme med for å følge opp hvert enkelt barn gjennom barnehagehverdagen. Dette bygger videre på hvordan barnehageansatte skal arbeide med omsorg i hverdagen. Eksempelvis dersom et barn har hatt en dårlig nattesøvn så legger de til rette for at barnet eventuelt får en time lengre søvn enn vanlig. For å støtte og hjelpe barna med å bli trygge, må barnehageansatte være oppmerksomme på å se og høre hva barna føler og trenger (Brandtzæg, Torsteinson & Øiestad, 2013). Her er det da viktig med kommunikasjonen mellom barnehageansatte og foreldrene, at de er åpne ovenfor hverandre om hvordan barnet har det, hva de tenker om barnets behov og hvordan best mulig å dekke disse (Killén, 2017, s. 21).

De pedagogiske lederne uttrykker at det er like viktig å bli kjent foreldrene som hvert enkelt barn. Ved bringe og hente situasjoner får både foreldrene og barnehageansatte muligheten til å kommunisere om hvordan barnehagehverdagen har vært for barnet. I denne situasjonen får foreldrene kjenne på tryggheten med at barnehageansatte har vært tilgjengelig og gode omsorgspersoner for barnet deres (Drugli, 2014, s.34-35).

5.1.3 Arbeid med omsorg

Et annet funn i intervjuene er hvordan de ansatte arbeider med omsorg i barnehagen. Barna tilbringer mye tid i barnehagen og en viktig oppgave er at barnehageansatte skal yte omsorg i foreldrenes fravær. Tholin (2013) skriver at det er fellestrekk i mange institusjoner vedrørende omsorg i profesjonelt arbeid, som i denne oppgaven legger vekt på i barnehagen (s.65). Hun skriver videre at når barn skal møtes omsorgsfullt krevet dette ansvarsbevisste ansatte som er nærværende og engasjerte i hvert enkelt barn (Tholin, 2013, s.65). Slik jeg oppfatter mine intervjupersoner så er det viktig for de å bli kjent med hvert enkelt barn, som igjen vil hjelpe dem med å se hvert enkelt behov. I en hektisk barnehagehverdag kan det være vanskelig å være nærværende hos hvert enkelt barn, dermed er de opptatt av og jobber mye med organisering av barnegruppen slik at de får mulighet til å være tett på og se hvert enkelt barn. Dette kan være vanskelig når hele barnegruppen er samlet, derfor arbeider man derfor bevisst med å organisere barnegruppen i mindre grupper (Tholin, 2013, s.65). De jobber også med at barna skal få oppleve fellesskap og en tilhørighet i barnegruppen både i små og store grupper. I henhold til barnehageloven står det at barna har rett på omsorg og personalet har en omsorgsforpliktelse overfor enkeltbarnet og fellesskapet (Barnehageloven, 2005, §1). Jeg oppfatter det slik at intervjupersonene er opptatt av å følge sine arbeidsoppgaver med at barna skal få oppleve omsorg i fellesskapet men også alene siden de organiserer barnegrupper. Gjennom intervjuene forstår jeg det slik at de jobber mye på gulvet sammen med barna og jobber mye med at barnet skal bli kjent med seg selv. Ved å være på gulvet med barna kan barnehageansatte være en tryggbase for dem. Gjennom intervjuet tolker jeg det slik at det er forskjellig fra dag til dag, på hvor mye barna trenger hjelp og støtte for de behovene de har men, at det kan være i situasjoner hvor barna utforsker lek med andre barn. (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.19). Det kan oppstå situasjoner hvor barn sliter med å forstå de sosiale kodene i leken, og dermed kan den ansatte være en tryggbase for barnet og hjelpe barnet med å løse disse utfordringene (Perris, 2006).

5.1.4 utfordringer knyttet til utøving av omsorg

Et interessant funn i undersøkelsen er at tid, rammene og bemanning som kan være en utfordring i forhold til det å utøve omsorg i barnehagehverdagen. I følge rammeplanen (2017) er omsorg en yrkesetisk forpliktelse vi har overfor alle barna i barnehagen. Videre sier rammeplanen at en omsorgsfull relasjon er preget av nærhet, innlevelse, evne og vilje til samspill (s.16-17). En barnehagehverdag er det hektisk, det er mye personalet i barnehagen skal forholde seg til både i relasjon til barn og personalet. Eksempelvis kan dette være organisering av dagen, tiden, av personalet og bemanning. Når man har tidlig eller senvakt opplever barnehageansatte at det kan være utfordrende å gi den omsorgen man ønsker til hvert enkelt barn. Det kan være ved en tidlig vakt at man er alene på avdelingen, og de fleste barna kommer når barnehagen åpner. Dersom det er flere barn som har hatt en vanskelig start på dagen og har behov for ekstra støtte fra en voksen, vil det være en utfordring for den ansatte å dekke barnas behov men også ivareta de resterende barna. Som profesjonell omsorgsarbeider skal man utføre arbeid i den beste hensikt, og i denne situasjonen, gjøre det beste for barna (Utdanningsdirektoratet, 2018). En av intervjupersonene forteller i intervjuet at det ikke holder at barna får god nok omsorg mellom ti og to. Stortinget har nå vedtatt et minimumskrav til grunnbemanning og denne normen stiller krav om at barnehagene skal få flere ansatte inn i barnehagen (Utdanningsdirektoratet, 2019). Dette kan være en faktor som kan bidra til at barna blir sett, hørt og anerkjent gjennom hele barnehagens åpningstid og ikke bare mellom klokken 10:00 og 14:00 (Utdanningsdirektoratet, 2018).

En av intervjupersonene nevnte ikke at man trenger mer bemanning i barnehagen, jeg tolker det slik at hun ikke opplever de samme utfordringene som de resterende intervjupersonene: «Det kommer jo veldig an på den voksne. Hvor mye man vil gi av seg selv, men jeg ser ikke det som en utfordring for meg, for omsorgen ligger naturlig i hverdagen». Jeg oppfatter det slik at hennes måte å utøve omsorgen faller naturlig, og at handlingene skjer naturlig (Øksnes & Steinsholt, 2011, s.658-659). Rammene for dagen, altså rutine og tiden opplever hun kan være en utfordring. Det kan være overgangssituasjoner fra garderobe til lunsj inne på avdelingen. Et barn trenger å bli skiftet bleie på, mens andre barn er lei seg. I overgangssituasjoner kan det være hektisk i forhold til tiden, at det er lunsj til et visst tidspunkt. Det faller naturlig for henne å dekke barnas behov for fysisk og psykisk omsorg (Bae, 2014). Hun forteller videre at hun hadde eventuelt tatt med de barna på badet for å skifte bleie og trøste, ved hjelp av å synge sanger og få dem til å fokusere på noe annet. Kanskje disse barna som er lei seg, kunne trengt et fang å sitte på, og fått anerkjent følelsene sine (Tholin, 2013,

s.23). Hadde det vært flere ansatte i barnehagen, kunne dette muligens gitt mer rom for å utøve omsorg til hvert enkelt barn.

5.1.5 Praksisfortelling

I denne delen vil det fremgå en drøfting vedrørende min erfaring og observasjon av en situasjon i en barnehage i Kina. Jeg vil jeg drøfte rundt om hva som foregikk i denne situasjonen som jeg erfarte i barnehagen i Kina. Jeg vil vektlegge mine tolkninger av situasjonen. Jeg kan ikke anse dette som riktig eller galt i relasjon til at det var en situasjon som forekom i en barnehage i Kina. Som tidligere nevnt var det denne observasjonen som la til grunn for valg av tema til min bacheloroppgave. Under studieoppholdet og praksis var jeg i Beijing, en storby der det bor over 20 millioner mennesker (Klepsvik, 2018). Samfunnet er i stadig endring og jo flere mennesker det er, jo vanskeligere har det blitt med å få seg en god jobb. Familie tradisjonen er at den eldste gutten i familien skal bidra til å sikre foreldrene økonomisk og sørge for at de har det bra når de blir gamle. Jeg tolker det slik at det er derfor er viktig å sikre at barna deres får en god utdanning slik at de skal kunne få seg jobb senere (Hansen & Thøgersen, 2013, s.69). I Kina starter barna i barnehage når de er tre år gamle, i Norge kan barna starte allerede før de fyller ett år. Under oppholdet oppfattet jeg at når barna startet i barnehagen, så startet de allerede på deres utdanning og måten barnehagelæreren uttrykket seg til gutten, tolker jeg det slik at hun ønsket å hjelpe han med å utvikle seg og bli enda bedre.

Dersom jeg skal sette situasjonen ut av kontekst, der jeg tenker at dette hadde skjedd i en norsk barnehage og ikke i en kinesisk barnehage, hadde det nok fått et nytt perspektiv på hvordan barnehagelæreren møtte barnet. Barnet hadde ikke blitt anerkjent for hans opplevelser rundt broen som han hadde bygget og kan dermed miste tillitt til seg selv. I følge rammeplanen (2017) skal personalet bidra til at barna kan utvikle tillit til seg selv og andre (Utdanningsdirektoratet, 2017, s.20). Det er viktig for barnet at personalet viser at de bryr seg og er interessert i dem for at barna skal utvikle lyst til aktivitet og læring (Lillemyr, 2013, s.130). Barnehagelæreren har omsorgsforpliktelse overfor enkeltbarnet og fellesskapet (Barnehageloven, 2005, §1). I norske barnehager er det lover og regler som personalet skal følge for å dekke barns behov for omsorg, og dermed tolker jeg dette slik at vi i Norge er opptatt av at barn skal bli selvstendige individ. I Kina tolker jeg det som at de utøver omsorg på en annen måte for å sikre at barna skal lykkes senere i arbeidslivet grunnet familietradisjoner. Helt til slutt vil jeg legge til at uansett hvordan man utøver omsorg, kan man ikke anse noe som riktig eller galt, man må ta kulturen i betraktning og se på hvordan det enkelte samfunnet er bygget opp på.

6.0 Avslutning

Gjennom teori, datamaterialer og drøfting har jeg i denne bacheloroppgaven svart på problemstillingen « *Hvordan forstår barnehageansatte omsorgsbegrepet, og hvordan utøver de omsorg i barnehagen?* ». Det har vært spennende og interessant å arbeide med omsorgsbegrepet på en dypere måte gjennom å intervju fire barnehageansatte. Gjennom funnene fra intervjuene fremgår det at disse fire dyktige barnehageansatte har forståelse og mye kunnskap, og at de jobber bevisst med omsorg i barnehagen. Samtidig er det utfordringer som møter dem i en hektisk hverdag. Ettersom at barnehageansatte har tider og rutiner å forholde seg til, samt arbeidsoppgaver, møter, og en plikt til å utøve omsorg for hvert enkelt barn i barnehagen, anser jeg det som nødvendig at stortinget har iverksatt både bemanningsnorm og pedagognorm. At det ikke er bare er mellom klokken 10:00 og 14:00 alle barna skal få dekket sine behov, men gjennom hele barnehagens åpningstid. Jeg opplever at personalet følger sine plikter vedrørende utøving av omsorg til barna, men at det er noe som bør endres på, nettopp dette med bemanning. Det har også vært spennende å både se og oppleve ulikheter av utøving av omsorg i forskjellige kulturer. Jeg ønsker også å vektlegge at det ikke er noe riktig eller feil måte å utøve omsorg på, men når man setter det i en annen kontekst så får man andre og nye perspektiver på det i forhold til Norge sine lover og regler. Jeg har valgt å avslutte oppgaven med en avslutning og ikke en konklusjon. Jeg kan ikke være sikker på at det er bemanningen i barnehagen som er avgjørende for utøving av omsorg i barnehagen, men at det kan være en påvirkning.

Denne prosessen har vært krevende men ikke minst lærerik. Erfaringen som jeg gjorde meg under studieoppholdet i Kina gjorde meg nysgjerrig og engasjert vedrørende temaet omsorg. Selv mener jeg at trygghet og omsorg er grunnmuren for barns utvikling. Jeg vil derfor inspirere og kjempe for omsorg skal komme tydeligere frem i barnehagen.

7.0 Litteraturliste

Abrahamsen, G. (1997). *Det nødvendige samspillet*. Oslo: Tano Aschehoug

Andersen, J., Gundelach, S. & Rasmussen, K. (2009). *Trygge og utrygge barn i barnehagen*. Oslo: Pedagogisk Forum

Bae, B. (1996). *Det interessante i det alminnelige*. Oslo: Pedagogisk forum.

Bae, B. (2014). *Å se barn som subjekt – noen pedagogiske konsekvenser for pedagogisk arbeid i barnehagen*. Lokalisert på: <https://www.regjeringen.no/no/tema/familie-og-barn/barnehager/artikler/a-se-barn-som-subjekt---noen-konsekvenser/id440489/>

Bastiansen, A. (1994). *Barndom og profesjonell omsorg*. Otta: Engers Boktrykkeri A/S

Bergsland, M. D. & Jæger, H. (Red.). (2014). *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Oslo: Cappelen Damm AS.

Brandtzæg, I., Torsteinson, S. & Øiestad, G. (2013). *Se barnet innenfra: Hvordan jobbe med tilknytning i barnehagen*. Oslo: Kommuneforlaget

Broberg, M., Hagström, B. & Broberg, A. (2014). *Tilknytning i barnehagen: Hva betyr trygghet for lek og læring?* Oslo: Cappelen Damm AS

Dalland, O. (2017). *Metode og oppgaveskriving*. Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Drugli, M.B. (2014). *Liten i barnehagen: Forskning, teori og praksis*. Oslo: Cappelen Damm AS

Fagereng, K.M. (2015). *Velkommen til barnehagelivet: Oppstart og tilvenning for barn og voksne*. Oslo: Kommuneforlaget

Fennefoss, A-T. & Jansen, K. E. (2004). *Praksisfortellingen – på vei til innsikt og forståelse*. Bergen: Fagbokforlaget

Foss, E. (2013). Omsorgsutøving og etikk. I O.F. Lillemyr (Red.), *Til barnas beste: Veier til omsorg og lek, læring og danning* (s. 78-101). Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS

Glaser, V. (2013). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn*. Oslo: Universitetsforlaget.

Hansen, M.H. & Thøgersen, S. (2013). *Kina: stat, samfunn og individ*. Oslo: Universitetsforlaget

Jacobsen, D. I. (2015). *Hvordan gjennomføre undersøkelser?: Innføring i samfunnsvitenskapelig metode*. Oslo: Cappelen Damm.

Killén, K. (2017). *Forbyggende arbeid i barnehagen: samspill og tilknytning*. Oslo: Kommuneforlaget AS

Klepvik, E. (2018). *Kinas befolkning*. Hentet 25. mai 2019 fra:
https://snl.no/Kinas_befolkning

Kunnskapsdepartementet. (2018). *Barnehagelærerrollen i et profesjonsperspektiv – et kunnskapsgrunnlag*. Hentet fra:
<https://www.regjeringen.no/contentassets/f78959abbd54b0497a8716ab2cbbb63/barnehagelærerrollen-i-et-profesjonsperspektiv.pdf>

Kunnskapsdepartementet. (2017). *Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Oslo: Pedlex

Lovdata (2005). *Lov om barnehager*. Lokalisert på:
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64#KAPITTEL_1

Løkken, G. & Søbstad, F. (2013). *Observasjon og intervju i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget

Osnes, H., Kaarby, K. M. E. & Skaug, H. N. (2012). *Kropp, helse og bevegelse i barnehagen*. Oslo: Universitetsforlaget.

Perris, C. (2006). *Ett band för livet. Bowlbys anknytningsteori och kognitiv psykoterapi*.

Falköping: Natur och Kultur

Postholm, M.-B., & Jacobsen, D. J. (2016). *Læreren med forskerblick: Innføring I vitenskapelig metode for lærerstudenter*. Oslo: Cappelen Damm AS

Tholin, R. K. (2013). *Omsorg i barnehagen*. Bergen: Fagbokforlaget

Ulla, B. (2011). *Omsorgens omfattende områder – kritisk refleksjoner om omsorg i barnehagen*. I Rhedding-Jones, J. (Red.) & Otterstad, A-M. *Barnepedagogiske diskurser*. Oslo: Universitetsforlaget.

Utdanningsdirektoratet. (2019). *Bemanningsnorm i barnehager*.

Hentet fra: <https://www.udir.no/om-udir/tilskudd-og-prosjektmidler/midler-kommuner/bemanningsnorm-i-barnehager/>

Utdanningsdirektoratet. (2018). *Bemanningsnorm og skjerpet pedagognorm – hvordan ligger barnehagene an?*. Hentet fra: <https://www.udir.no/tall-og-forskning/finnforskning/tema/Statistikknottat-bemanningsnorm-barnehage/>

Øksnes, M. & Steinsholt, K. (2011). *Å gi naturlig omsorg*. I Løvlie, L (Red.), *Pedagogikkens mange ansikter: Pedagogisk idéhistorie fra antikken til det postmoderne* (s.653-668).

Oslo: Universitetsforlaget.

Vedlegg

Vedlegg 1: Praksisfortelling fra Kina

Det var lekestund på avdelingen, hvor det var blitt laget til ulike stasjoner med ulike aktiviteter som barna selv kunne bestemme hvor de ville være. Jeg ble usikker på hvor jeg skulle plassere meg, frem til en liten gutt på fem år tok kontakt med meg. Barnet viste meg noe han hadde laget selv, han hadde bygget en bro med papir. Rullet arkene og teipet sammen. Jeg var imponert over hva han hadde laget. Plutselig begynte gutten å snakke engelsk til meg, noe som jeg også ble imponert over. Han var det første barnet som jeg opplevde i den kinesiske barnehagen som snakket engelsk. Vi snakket om broen han hadde laget og lagde oss forskjellige fortellinger om hva som kunne være på denne broen. Gutten strålte og viste at han var stolt og kry over denne broen som hadde laget, og strålte enda mer når han så hvor imponert jeg var. Midt inni fortellingene våres blir vi avbrutt av en barnehagelærer. Hun snakket kinesisk til han, så jeg forstod ikke hva hun sa. Men jeg kunne forstå det med at jeg leste kroppsholdningen til gutten på fem år. Han stod rakrygget med et bredt smil, til å synke sammen og gleden forsvant. Gutten vendte seg mot broen og sa til meg: « It´s not perfect».

Vedlegg 2: Samtykkeskjema

Deltakelse i forskningsprosjektet

«Hva tenker barnehagelærere at omsorg for barnehagebarn er, og hvordan utfører barnehagelæreren omsorg i barnehagen?»

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få en forståelse for omsorg og hvordan barnehagelæreren utfører omsorg i barnehagen. I dette skrivet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelsen din vil innebære.

Formål

Problemstillingen jeg skal forske på i min bacheloroppgave er følgende: «*Hvordan forstår barnehageansatte omsorgsbegrepet, og hvordan utøver de omsorg i barnehagen?*».

Jeg har valgt denne problemstillingen på bakgrunn av flere observasjoner jeg gjorde meg i Kina gjennom studieopphold og dette er et interessant men også et viktig tema å fremheve.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Høgskolen på Vestlandet, fakultetet for lærerutdanning, kultur og idrett.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg har valgt å trekke ut to ulike barnehager som jeg tidligere har vært gjennom mine praksisperioder. Jeg har tatt direkte kontakt med styrer og praksislærer gjennom mail. Jeg har sendt informasjonsskriv til de for at de skal få et innblikk om hva jeg ønsker i min

bacheloroppgave, og gitt informasjon videre til eventuelle intervjuobjekter. Jeg vil etter svar fra informanter velge ut **to** pedagogiske ledere og en barnehagelærer til å delta i min forskning.

Hva innebærer det for deg å delta?

Deltakelse i undersøkelsen innebærer dermed intervju av hver deltaker. Det individuelle intervjuet vil vare i omtrent maks 60 minutter og det vil benyttes en lydopptaker samt at jeg vil ta notater under intervjuene. Fokuset vil være på din forståelse av omsorg i barnehagen og hvordan du og barnehagen arbeider med omsorg. Det vil ikke foregå innsamling av opplysninger om deltakerne fra andre kilder enn deltakeren selv.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykke tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle opplysninger vil da bli anonymisert. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. De som vil ha tilgang ved behandlingsansvarlig institusjon er jeg som student Michelle Gjelsvik og min veileder, Ruth Ingrid Skoglund. Navn og andre gjenkjennbare opplysninger vil erstattes med koder som barnehagelærer 1 (B1), pedagogisk leder 1 (P1) osv. Din deltakelse i forskningsprosjektet skal anonymiseres. Det er jeg som student som skal gjennomføre intervjuet og som har ansvar for å bearbeide og analysere datamaterialet. I min bacheloroppgave skal jeg ikke bruke kontaktopplysninger eller navn. Jeg skal ikke bruke noen ord i min bacheloroppgave som kan spores tilbake til deg som privatperson eller barnehage. Jeg vil spørre deg om tillatelse om publisering av bachelor om den oppnår høyeste karakter altså A eller B. Gjøres kun ved samtykke av alle informanter.

Hva skjer med opplysningene dine når vi avslutter forskningsprosjektet?

Prosjektet skal etter planen avsluttes 31.mai 2019. Alle informanter forblir anonyme og alt av innsamlende materiale til bacheloroppgaven vil bli slettet og makulert ved godkjent bachelor 01.juli.2019.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke personopplysninger som er registrert om deg
- å få rettet personopplysninger om deg
- få slettet personopplysninger om deg
- få utlevert en kopi av dine personopplysninger (dataportabilitet)
- å sende klage til personvernombudet eller Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Jeg behandler opplysninger om deg basert på ditt skriftlige samtykke til deltakelse i mitt forskningsprosjekt som beskrevet i dette informasjonsskrivet. På oppdrag fra Høgskolen på Vestlandet har NSD – Norsk senter for forskningsdata AS vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Hvor kan jeg finne ut mer?

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- **Forskere og studenter ved Høgskolen på Vestlandet:**
Michelle Gjelsvik, på epost michellelouisegjelsvik@gmail.com eller telefon: [REDACTED]
- **Veileder for bacheloroppgaven:**
Ruth Ingrid Skoglund, på epost Ruth.Ingrid.Skoglund@hvl.no eller telefon: +47 55 58 55 98

- **Vårt personvernombud:**
Halfdan Mellbye, på epost personvernombud@hvl.no
- NSD (Norsk senter for forskningsdata AS) e-post: personverntjenester@nsd.no eller telefon: +47 55 58 21 17

Med vennlig hilsen
Michelle Gjelsvik

Samtykkeerklæring

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet Omsorg i barnehagen, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i intervju
- at alt av innsamlende materiale slettes/makuleres etter prosjektslutt, til Bacheloren er godkjent 01.Juli.2019

Jeg samtykker til min deltagelse av forskningsprosjekt:

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

Jeg samtykker til at bacheloren kan publiseres om oppnådd karakter A eller B?

Ja Nei

Vedlegg 3: Intervjuguide

Hovedtema	Under-tema/spørsmål	Konkrete spørsmålsformuleringer
Kompetanse	Utdanning	<ol style="list-style-type: none"> 1. Hvilken utdanning har du? 2. Hvorfor valgte du barnehagelærerutdanningen/denne utdanningen? <ul style="list-style-type: none"> - Var det noen som påvirket valget ditt? 3. Hvis du kunne ha valgt studie om igjen, hva ville du ha valgt da? <ul style="list-style-type: none"> - Hvorfor, hvorfor ikke? 4. Hadde du erfaring i arbeid med barn før du begynte å studere?
	Arbeidserfaring	<ol style="list-style-type: none"> 1. Arbeider du som barnehagelærer eller som pedagogisk leder? 2. Har du jobbet i barnehagen mer eller mindre enn 10 år? 3. Hva synes du om å jobbe i barnehage? 4. Hvordan trives du i jobben din? 5. Hvilken aldergruppe har du jobbet med og hvilken aldergruppe jobber du med nå? 6. Hvor stor er barnegruppen på din avdeling og hvor mange voksne er det?

Omsorg i barnehagen	Hvordan arbeider barnehagen med omsorg?	<ol style="list-style-type: none">1. Dersom du skulle beskrive omsorg i barnehagen uten å bruke begrepet omsorg, hvordan ville du gjort det?2. Hvordan jobber du med omsorg?<ul style="list-style-type: none">- Hvordan kommer omsorg til uttrykk på din avdeling?3. Hvordan føler du at dine kollegaer utfører omsorg på avdelingen?4. Hvordan fokuserer barnehagen på omsorg, er dette et tema som blir tatt opp på avdelingsmøter?<ul style="list-style-type: none">- Hvordan arbeider dere videre med dette?5. Hvilke utfordringer opplever du knyttet til omsorg i barnehagen?6. Hva må ligge til grunn for at du skal utøve omsorg i barnehagen?7. Føler du at du jobber annerledes med omsorg når du jobber med store barn i forhold til små barn?<ul style="list-style-type: none">- Hvordan, hvorfor?8. Føler du at det er rom for å gi barna den omsorgen de har behov for i dagens barnehage?<ul style="list-style-type: none">- Hvorfor, hvorfor ikke?
---------------------	---	---